

20 .3.2017

Hallintopoliittinen osasto

Liikenne- ja viestintäministeriö

LVM:n lausuntopyyntö LVM/1933/05/2016, 3.3.2017

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALAN VIRASTOUUDISTUSTA KOSKEVA ESISELVITYS

Viitekirjeen lausuntopyyntöön liittyen puolustusministeriö lausuu liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevasta esiselvityksestä seuraavaa.

Esiselvityksessä tuli selvittää miten liikenteen ja viestinnän hallinnonalan viranomaistoinnot voitaisiin uudistaa nykyistä tehokkaammaksi ja uuden toimintaympäristön tarpeet paremmin huomioivaksi kokonaisuudeksi. Ratkaisumallina esiselvityksessä esitetään Trafin, Viestintäviraston sekä Liikenneviraston viranomaistehtävien yhdistämistä yhdeksi virastoksi vuoden 2018 alussa. Esityksen mukaan Liikennevirasto jatkaisi väyläverkosta vastaavana virastona, mutta sen liikenteenohjaustoiminnot yhtiöitettäisiin valtion erityistehtävayhtiöksi samassa aikataulussa. Virastojen tehtäviin ei ehdoteta muutoksia.

Uudistuksen tavoitteena on mainittu mm. asiakaslähtöisyyden parantaminen, synergia-edut, säästöt sekä vaikuttavuuden, tehokkuuden ja tuottavuuden parantaminen. Esiselvityksessä toimintamallia ja tavoitteiden toteutumista on kuitenkin arvioitu varsin yleisellä tasolla ja siksi niihin voidaan katsoa liittyvän vielä runsaasti epävarmuuksia. Selvityksessä todetaankin, että toimintamallin yksityiskohdat edellyttävät vielä jatkoselvittämistä. Esiselvityksessä ei ole myöskään tarkasteltu vaihtoehtoisia toimintamalleja, joten esitetyn toimintamallin suhdetta muihin mahdollisiin kehittämisvaihtoehtoihin ei ole mahdollista arvioida.

Tarkastellun uudistuksen vaikutukset heijastuvat laajasti koko yhteiskuntaan. Esiselvitys ei kuitenkaan sisällä kattavaa vaikutusarviota koko yhteiskunnan kannalta. Puolustusministeriön näkökulmasta esiselvityksessä huomioidaan puutteellisesti poikkihallinnolliseen yhteistyöhön, yhteiskunnan varautumiseen, maanpuolustukseen ja kansalliseen turvallisuuteen liittyvät näkökohdat. Puolustusministeriö katsoo, että yksityiskohtaisen jatkovalmistelun tulisi olla laajapohjaista ja poikkihallinnollista, jotta uudistuksen kaikista vaikutuksista saataisiin kattava kokonaisarvio. Uudistuksen suunniteltu toteuttamisaikataulu vaikuttaakin perusteellisen jatkovalmistelun näkökulmasta haasteelliselta.

Puolustusministeriö kiinnittää huomiota uudistuksessa sotilaallisen maanpuolustuksen ja sitä tukevien huoltovarmuuskriittisten organisaatioiden toimintaedellytysten säilymiseen myös mahdollisessa uudessa toimintamallissa. Sama koskee valmiudellisia vaatimuksia eriasteisten kriisien aikana toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Valtioneuvoston puolustusselonteon (VN 5/2017) linjaama lisääntyvä kansainvälinen puolustusyhteistyö ja sen asettamat tarpeet tulee myös ottaa huomioon uudistuksessa.

Puolustusministeriö kiinnittää erityistä huomiota Kyberturvallisuuskeskuksen toimintaedellytyksiin myös tulevaisuudessa. Kyberturvallisuuskeskuksen toimintoja ja siitä mahdolli-

20 .3.2017

Hallintopoliittinen osasto

sesti saatavissa olevia synergiaetuja ei tulisi tarkastella kapea-alaisesti yhden hallinnonalan viraston eri toimintojen mahdollisesti saavuttamien synergiaetujen näkökulmasta. Kyberturvallisuuskeskuksen osalta keskeiset synergiahyödyt löytyvät hallinnonalan sisäisten toimintojen asemesta vahvasta poikkihallinnollisesta yhteistyöstä sekä yhteistyöstä elinkeinoelämän ja kansainvälisten kumppanien kanssa.

Kyberturvallisuuskeskuksen asemaa ja merkitystä tulee tarkastella osana laajempaa kansallista turvallisuutta edistävää verkostoa, mihin kuuluvat keskuksen lisäksi mm. turvallisuusviranomaisten kybertoiminnot, valtiovarainministeriön VAHTI-toiminta, elinkeinoelämä palveluineen sekä kansainvälinen yhteistyö eri verkostoissa. Ennen merkittäviä organisaatiomuutoksia tulisi laatia erillinen selvitys Kyberturvallisuuskeskuksen toiminnasta osana kansallista kyberturvallisuustoimijoiden verkostoa todellisten synergiahyötyjen tunnistamiseksi ja tarvittavien jatkotoimien arvioimiseksi. Jatkovalmistelussa tulee painottaa Kyberturvallisuuskeskuksen ja kansallisen tietoturvallisuusviranomaisen (NCSA) aseman turvaamista siten, että ne voivat palvella tehokkaasti koko valtionhallintoa.

Mahdollisessa virastouudistuksessa tulee kiinnittää riittävää huomiota myös siihen, että liikennejärjestelmän turvallisuuteen liittyvät viranomaistehtävät voidaan jatkossakin hoitaa riippumattomasti ja hyvän hallinnon mukaisesti turvallisuudesta tinkimättä. Tämän takia on syytä vielä tarkastella ehdotetun organisaatorakenteen ja johtosuhteiden merkitystä turvallisuuteen liittyvien tehtävien riippumattomuuden takaamiseksi.

Liikenneviraston liikenteenohjaustehtäviä koskevan selvitys

Selvityksessä esitetään, että Liikenneviraston liikenteenohjaustoiminta yhtiöitettäisiin valtion erityistehtävayhtiöksi. Tarkasteltu tilaaja-tuottajamalli, jossa liikenteenohjauspalvelut tuottaa valtion omistama erityistehtävayhtiö on toiminnallisesti selkeä. Yhtiöstä on tarkoitus ainakin aluksi muodostaa holding-yhtiö, joka olisi emoyhtiö erillisille kulkumuotoisille yhtiöille (maantie, vesi, raide). Tätä perustellaan sillä, että niillä ei nähdä olevan kulkumuotoikohtaisia liiketoimintasynergioita. Jatkotarkastelussa erillisten kulkumuotopohjaisten yhtiöiden muodostamista tulisi vielä pohtia.

Puolustusministeriö korostaa, että mahdollisen yhtiöittämisen yhteydessä on varmistettava, että yhtiö kykenee jatkossakin suorittamaan sille asetetut tehtävät niin normaalioloissa kuin poikkeusoloissa. Yhtiöittämiseen liittyen puolustusministeriö kiinnittää huomiota meriliikenteen osalta seuraavaan:

- perustettavan yhtiön viranomaisasema antaa alusliikennelain nojalla liikenne rajoituksia
- yhtiön valtuudet toimeenpanna puolustusministeriön aluevalvontalain perusteella antamat päätökset vesiliikenteen tilapäisestä rajoittamisesta
- yhtiön kyky ja valtuudet johtaa meriliikennettä, jota Merivoimat suojaa
- VTS-keskusten rooli liikenteen ohjaajina sekä VTS-keskuksille jaettava meritilannekuva.

Kansliapäällikkö

Jukka Juusti

Ylijohtaja

Teemu Penttilä